Hukuk Bölümü 2013/1504 E. , 2013/1684 K.

- **NÜFUSA KAYITLI VE SAĞ GÖRÜNEN ŞAHSIN YABANCI BIR ÜLKEDE BAŞKA BIR ISIM ALTINDA VEFAT ETTIĞININ NÜFUS KAYITLARINA IŞLENMESI ISTEMI ILE, MIRASÇI SIFATINA HAIZ DAVACI TARAFINDAN AÇILAN DAVANIN, 5490 SAYILI NÜFUS HIZMETLERI KANUNU'NUN 36.MADDESI GEREĞINCE ADLİ YARGI YERINDE GÖRÜLMESI GEREKTIĞI**
  - UYUŞMAZLIK MAHKEMESİNİN KURULUŞ VE İŞLEYİŞİ HAKKINDA KANUN (2247) Madde 14

"İçtihat Metni"

Davacı	: J.A.
Vekili	: Av. G.E.
İdari Yargıda Davalı	: İzmir Valiliği
Adli Yargıda Davalı	: İzmir Nüfus Müdürlüğü
Nüfus İdare Temsilcisi	: G.K.

O L A Y : Davacı vekili dava dilekçesine özetle; müvekkilinin davada mirasçı sıfatına sahip olduğunu; ölü Z. mirasçısı olarak sağ görülen E.D.'ın nüfus kaydında, "24.09.2008 tarihi itibari ile 5490 sayılı Kanun'un 33. Maddesi ve bu kanuna bağlı yönetmeliğin 69. Maddesi gereğince ölüm araştırması gerçekleştirilinceye kadar kaydının kapatıldığı"nın şerh düşüldüğünü; davacı tarafından, E.D.'ın Cape Town'da 29.04.1998 (hicri takvime göre 18.10.1909) tarihinde vefat ettiğine dair tercüme evrakların sunularak, nüfus kaydına ölüm halinin tescil edilmesi istemi ile Konak Nüfus Müdürlüğü'ne başvurulduğunu, ancak müvekkiline verilen 14.06.2012 gün ve 23839 sayılı yazı ile ölüm kaydının yapılamadığının bildirildiğini belirterek; E.D.'a ilişkin ölüm kaydının idari yolla düşülmesine ilişkin talebin reddine dair kararın iptaline karar verilmesi istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

İzmir 2. İdare Mahkemesi; 31.01.2013 gün ve 2012/1382 Esas, 2013/83 Karar sayılı kararı ile; davanın konusu ve sonucu itibari ile nüfus kaydının düzeltilmesi isteminden kaynaklandığını ve bu itibarla davanın 5490 sayılı Kanun ve ilgili yönetmelik hükümleri çerçevesinde adli yargı mercilerince çözümlenmesi gerektiğini belirterek; davanın görev yönünden reddine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir.

Davacı bu kez aynı nüfus kaydında sağ olarak görülen E.D.'ın nüfus kaydının "ölü" olarak düzeltilmesine karar verilmesi istemi ile adli yargı yerinde dava açmıştır.

İzmir 6. Asliye Hukuk Mahkemesi: 18.06.2013 gün ve 2013/176 Esas, 2013/359 Karar sayılı kararı ile, davacının E.D.'a ait ölüm kaydının işlenmesine yönelik isteminin, idare tarafından reddedilmesi üzerine bu işlemin iptali yolu ile ölüm kaydının işlenmesini sağlamak amacı ile eldeki davayı açtığını; davacının davasının 1587 sayılı Kanun'un 46. Maddesinde öngörülen nitelikte kayıt düzeltme davası olmadığını; idari işlemin iptali istemine ilişkin dava olduğunu belirterek; görev yönünden davanın reddine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir.

Davacı vekilinin, adli ve idari yargı yerlerince verilen görevsizlik kararları nedeniyle oluşan olumsuz görev uyuşmazlığının giderilmesi istemiyle başvuruda bulunmuştur.

İNCELEME VE GEREKÇE :

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Serdar ÖZGÜLDÜR'ün Başkanlığında, Üyeler: Eyüp Sabri BAYDAR, Ali ÇOLAK, Sıddık YILDIZ, Nurdane TOPUZ, Sedat ÇELENLİOĞLU ve Ayhan AKARSU'nun katılımlarıyla yapılan 11.11.2013 günlü toplantısında;

I-İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; Adli ve idari yargı yerleri arasında 2247 sayılı Yasa'nın 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, idari ve adli yargı dosyalarının 15. maddede belirtilen yönteme uygun olarak davacının istemi üzerine son görevsizlik kararını veren mahkemece Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderildiği ve usule ilişkin işlemlerde herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oybirliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hakim Birgül YİĞİT'in, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Mehmet BAYHAN ile Danıştay Savcısı Mehmet Ali GÜMÜŞ'ün davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, davacı tarafından muris Eyven Duvenyaz'ın ölüm kaydının nüfusa işlenmesi talebinin Konak Kaymakamlığı'nın 14.06.2012 gün ve 23839 sayılı işlemi ile reddedilmesi üzerine, bu işlemin iptaline karar verilmesi istemiyle açılmıştır.

Olayda; davacının, E.D. isimli kişinin mirasçısı olduğu; E.D.'ın Y.D. isimli kişi ile aynı kişi olduğunu ve Güney Afrika'nın Cape Town kentinde 29.04.1998 günü vefat ettiğini iddia ettiği; bu duruma ilişkin Güney Afrika Cumhuriyeti Nüfus Müdürlüğü'nden alınan 18.07.2007 gün ve B.5725381 sayılı belge ile birlikte nüfusa tescil için Konak Nüfus Müdürlüğüne başvurduğu; Konak Nüfus Müdürlüğü'nün 14.06.2012 gün ve 23839 sayılı yazısı ile; "2006/11081 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanununun Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik 'in 70. Ve 71. Maddelerinde belirlenen şekilde Nüfus Müdürlüğü'ne ölenin yakınları tarafından bir belge ibraz edilmemesi" gerekçe gösterilerek davacının başvurusunun reddine karar verildiği; bunun üzerine davacının, söz konusu kararın iptali istemi ile İzmir 2.İdare Mahkemesi'ne dava açtığı; davanın görev yönünden reddine karar verilmesi üzerine bu kez, İzmir 6. Asliye Hukuk Mahkemesi'nde E.D.'ın nüfus kaydındaki "sağ" ibaresinin " ölü " olarak düzeltilmesi istemi ile dava açtığı ve davasının İzmir 6. Asliye Hukuk Mahkemesi'nce; "davanın kayıt düzeltme davası niteliğinde olmadığı, idari işlemin iptali niteliğinde olduğu, bu nedenle davaya idari yargıda bakılması gerektiği" gerekçesi ile görev nedeni ile reddine karar verildiği ve davacı vekili tarafından her iki yargı kolunda verilen karşılıklı görevsizlik kararları nedeni ile görevli yargı yerinin belirlenmesi için mahkememize başvurulduğu anlaşılmıştır.

5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanununun 14. Maddesinde; her mahalle veya köy için ayrı aile kütüğü tutulacağı, aile kütüklerinde evlenme, boşanma, soybağının kurulması veya reddi, ölüm, vatandaşlığın kazanılması veya kaybedilmesi gibi kişisel durumda meydana gelen değişiklik veya yetkili makamlarca yapılan düzeltmelere ait bilgilerin bulunacağı düzenlenmiştir.

5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanununun 18.Maddesinde; " Aile kütüklerine kişisel durumla ilgili yapılan her kayıt ve açıklamanın Kanuna göre yetkili kılınmış görevlilerce, usulüne ve örneğine uygun olarak düzenlenmiş belgelere dayandırılması zorunludur. /Dayanak belgeleri aile kütüklerine işlendikten sonra imzalanıp onaylanarak bir örneği arşivlenmek üzere Genel Müdürlüğe gönderilecek olan ilgili özel kütüğe konulur." denilmek sureti ile aile kütüklerinde yapılacak değişiklikle ilgili kriterler düzenlenmiştir.

5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu'nun 33.Maddesi'nde; "Ölmüş olduğu halde aile kütüklerinde sağ görülenlere ait ölüm tutanakları, ölüm olayını gösterir belge ile başvurulması halinde nüfus müdürlüklerince düzenlenir ve gerekli işlem yapılır. Herhangi bir belge ibraz edilememesi durumunda ölüm beyanının doğruluğu nüfus müdürlüklerince tahkik ettirildikten sonra düzenlenecek ölüm tutanağı, mülkî idare amirinin emri ile işleme konulur." denilmek sureti ile ölüm olayının, buna ilişkin bilgi ve belge ile yapılacak müracaat üzerine, nüfus müdürlüklerince aile kütüğüne kaydedileceği belirtilmiştir.

5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu'nun 35.Maddesi'nde; "Kesinleşmiş mahkeme hükmü olmadıkça nüfus kütüklerinin hiçbir kaydı düzeltilemez ve kayıtların anlamını ve taşıdığı bilgileri değiştirecek şerhler konulamaz. Ancak olayların aile kütüklerine tescili esnasında yapılan maddî hatalar nüfus müdürlüğünce dayanak belgesine uygun olarak düzeltilir./ Aile kütüklerindeki din bilgisine ilişkin talepler, kişinin yazılı beyanına uygun olarak tescil edilir, değiştirilir, boş bırakılır veya silinir." denilmek sureti ile aile kütüğünde yapılacak değişikliklerin ancak mahkeme kararı ile yapılabileceği düzenlenmiştir.

5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanununun 36/1-a. Maddesinde; "Nüfus kayıtlarına ilişkin düzeltme davaları, düzeltmeyi isteyen şahıslar ile ilgili resmî dairenin göstereceği lüzum üzerine Cumhuriyet savcıları tarafından yerleşim yeri adresinin bulunduğu yerdeki görevli asliye hukuk mahkemesinde açılır. Kayıt düzeltme davaları nüfus müdürü veya görevlendireceği nüfus memuru huzuru ile görülür ve karara bağlanır. " denilmek sureti ile nüfus kütüklerinde yapılacak değişiklik ve düzeltmelere ilişkin davaların Asliye Hukuk Mahkemesi'nde görüleceği belirtilmiştir.

29/09/2006 tarih ve 2006/11081 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanununun Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik 'in 70. Maddesinde ; " Yurt dışında bulundukları sırada ölen Türk vatandaşlarının ölüm olayı, ilgili yerel makamlardan alınan belgenin dış temsilciliğe verilmesi suretiyle bildirilir./ Yabancı makamların ölüm belgesine dayanılarak dış temsilcilikçe ölüm tutanağı düzenlenir. Ölüm tutanağının açıklamalar alanına ".....ce verilen ..... tarihli ve ..... sayılı belgeye dayanılarak düzenlenmiştir." şeklinde açıklama yapılır. Bildirimi yapanın imzası ve varsa ölenin nüfus cüzdanı alınır. /Ölüm tutanağına ölenin nüfus cüzdanı eklenerek aile kaydının bulunduğu yerin nüfus müdürlüğüne gönderilir." şeklindeki düzenleme ile yurt dışında ölüm halinde izlenecek nüfus olayının aile kütüğüne işlenmesinden izlenecek usuli yolun belirlendiği, aynı yönetmeliğin 71. Maddesinde; " Yurt dışında Türk vatandaşının ölümü herhangi bir nedenle dış temsilciliğe bildirilemediği takdirde bu Yönetmeliğin 167 nci maddesinde belirtildiği şekilde tercüme ve onay işlemi yapıldıktan sonra müracaat edilen nüfus müdürlüğünce ölüm tutanağı düzenlenir."denilmek sureti ile de yurt dışında meydana gelen ölüm için Türkiye'de de belge düzenlenmesi ve bu belge ile nüfus olayının ile kütüğüne işlenebilmesi olanağı getirilmiştir.

Dava dosyasının incelenmesinden; davacının, İzmir 2. İdare Mahkemesi'nden Konak Nüfus Müdürlüğü tarafından tesis edilen 14.06.2012 gün ve 23839 sayılı işlemin iptalini istediği; İzmir 6. Asliye Hukuk Mahkemesi'nden ise, E.D.'ın nüfus kayıtlarında "sağ" görünen kaydının "ölü" olarak düzeltilmesini istediği, her ne kadar davacı vekilinin her iki yargı koluna sunduğu dilekçelerinin sonuç kısımlarında yer alan talepler farklı ise de; dilekçelerin içeriği incelendiğinde davacının dava açmaktaki amacının, nüfus kayıtlarında "sağ" görünen E.D.'ın, Y.D. ile aynı kişi olduğunun ve Y.D.'ın 29.04.1998 tarihinde vefat ettiğinin aile kütüğüne kaydedilmesine karar verilmesini sağlamak olduğu tespit edilmiştir.

Mahkememizce, bu tespit ve belirtilen yasal mevzuat çerçevesinde yapılan değerlendirme neticesinde; nüfus kayıtlarının doğru şekilde tutulduğunun tespiti ve denetimi görevinin 5490 sayılı Kanun 'un 36. Maddesi gereğince Asliye Hukuk Mahkemesi'ne verildiği, davacının E.D. isimli kişinin aslında Y.D. olduğunu iddia ettiği ve bu kişinin "sağ" görünen kaydının "ölü" olarak değiştirilmesini istediği, talebin niteliği gereğince aile kütüğünde mevcut yanlış kaydın düzeltilmesi istemine ilişkin olduğu sonucuna varılmıştır.

Her ne kadar, 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu'nun 33.Maddesi'nde; "Ölmüş olduğu halde aile kütüklerinde sağ görülenlere ait ölüm tutanakları, ölüm olayını gösterir belge ile başvurulması halinde nüfus müdürlüklerince düzenlenir ve gerekli işlem yapılır." denilmiş ve 29/09/2006 tarih ve 2006/11081 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu'nun Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik'in 70. ve 71. Madde'lerinde "Yurt dışında Türk vatandaşının ölümü halinde izlenecek usuli prosedür" düzenlenmiş ise de; dava konusu olayda basit bir tescil işlemi söz konusu olmayıp, E.D. isimli kişinin Y.D. ile aynı kişi olup olmadığı ve aynı kişi ise sunulan belgelerin sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu'nun Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik'in 70.ve 71. Maddeler'inde öngörülen şartları taşıyıp taşınmadığı hususlarının araştırılmasını gerektirdiği; bu araştırma ve tespit görevinin de 5490 sayılı Kanun'un 36. Maddesi gereğince Asliye Hukuk Mahkemesi'ne verildiği anlaşıldığından; davanın, görüm ve çözümünün adli yargı yerinde görüleceği sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, İzmir 6. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

SONUÇ : Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle İzmir 6. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 18.06.2013 gün ve 2013/176 Esas, 2013/359 Karar sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 11.11.2013 gününde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.